

සමූපකාර අතිරික්ත අරමුදල - 2021

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සමූපකාර අතිරික්ත අරමුදලේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිලිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්වගණනය කළ මතයක් පළ කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මහහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරීබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරීත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරී බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ඉකුත් වර්ෂයේ විගණන වාර්තාවෙන් පෙන්වා දෙන ලද භාවිතයෙන් ඉවත් කරන ලද රු.189,001. ක් වූ මෘදුකාංගයේ වටිනාකම සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අස්පාශ්‍ය වත්කම්වලින් ඉවත් කර ප්‍රත්‍යාගණන ගිණුමට මාරු කර තිබුණි.</p>	<p>සියලුම වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණන ගිණුමට මාරු කරන ලද අතර ඒ සඳහා ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකමක් හඳුනාගෙන නොමැති බව ඉදිරියේ දී අදාළ නිවැරදි කිරීම් සිදුකිරීමට නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව.</p>	<p>ඉවත් කල වත්කම් අපහරණ ගිණුමක් වෙත මාරු කළ යුතු වීම.</p>

1.5.3 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

විෂය	මුදල රු.	අවිනිශ්චිත ලෙස තිබූ කාලය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අවිනිශ්චිත ගිණුම	9,475,735	අවුරුදු 22	මෙය දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂයක් වන අතර තොරතුරු සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය මත නිරවුල් කිරීම ප්‍රමාද වී ඇති බව හා මෙම ශේෂය සම්බන්ධයෙන් නිරවුල් කිරීම් කඩිනමින් සිදු කිරීමට නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව.	අවිනිශ්චිත ගිණුමේ හඳුනා ගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

1.5.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විෂය	මුදල රු.	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ලැබිය යුතු සමුපකාර සමිති ණය	584,064,361	ශේෂ සනාථන	ශේෂ සනාථ ලබාදෙන මෙන් සමුපකාර සමිති වෙත ඉල්ලීම් ලිපි ඉදිරිපත් කරන ලද බව හා එයට ප්‍රතිචාර දක්වා තිබුණේ සමිති 05 ක් පමණක් බව.	ශේෂ සනාථන ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම .
(ආ) සමුපකාර අරමුදලින් ලැබිය යුතු මුදල	5,029,486	ශේෂ සනාථන	ඉදිරියේදී ශේෂ සනාථන ලබාගෙන ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන බව.	-එම -
(ඇ) ලැබිය යුතු භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ණය	81,871,370	ශේෂ සනාථන	මෙය තහවුරු කර ගැනීමට භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම් වෙත ලිපියක් ඉදිරිපත් කර ඇති බව.	-එම -
(ඈ) ගෙවිය යුතු භාණ්ඩාගාර අරමුදල	150,000	විස්තරාත්මක උපලේඛන	කඩිනමින් නිරවුල් කිරීම සඳහා නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව.	ශේෂය තහවුරු කෙරෙන විස්තරාත්මක උපලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ඉ)	ගෙවිය යුතු ජාතික භාරකාර අරමුදල	3,871,256	විස්තරාත්මක උපලේඛන	කඩිනමින් නිරවුල් කිරීම සඳහා නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව.	විස්තරාත්මක උපලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම .
(ඊ)	පොදු ගිණුම තැන්පත්	7,544,762	විස්තරාත්මක උපලේඛන		-එම -
(උ)	ස්ථාවර ඇප ණයහිමියෝ තැන්පත්	58,918,112	ණය සහ ශේෂ සනාථ කිරීම්	ප්‍රවර්ථන වර්ෂයේ පිළියෙල කිරීමේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතින බව.	ණය ලිපිගොනු හා ශේෂ සනාථන ඉදිරිපත් කිරීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම .
(ඌ)	ඇවර ගිණුම් (හර ශේෂය)	2,620,473	පිළියෙල ලද ගිණුමේ පිටපත් කරන ඇවර ගිණුමේ පිටපත්	ප්‍රවර්ථන වර්ෂයේ ඉදිරිපත් කිරීමට නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව.	ඇවර ගිණුමේ පිටපත් ඉදිරිපත් කළ යුතු වීම .

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
(අ) අක්‍රීය ණය උපලේඛණය අනුව 1989 වර්ෂයේ සිට 2006 වර්ෂය සඳහා කාලය තුළ අරමුදලින් සමුපකාර කලය තුළ අරමුදලින් සමුපකාර කට ලබා දී තිබුණු රු.129,631,173 ක මිලියන 70 ක ණය මුදලින් 2021 ජනවාරි 01 දිනට රු.89,814,182 ක ශේෂයක් අයවීමට පැවති අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලෙස රු.606,111 ක් ලැබී තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට වූ රු.102,110,771 ක ණය පොලියෙන් කිසිදු මුදලක් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	අක්‍රීය ණය ලේඛනයේ ඇති ණය සමුපකාර අතිරික්ත අරමුදලින් ලබා දී ඇති ඉතා පැරණි ණය වන අතර මේ වන විට මෙම ණය අයකිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ඇති බව.	නියමිත පරිදි ණය වාරික සහ පොලිය අයකර කර ගැනීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම.

- (ආ) විවිධ වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණු 1999 වර්ෂයේ සිට ඉදිරියට ගෙන එමින් පවතින රු.1,721,566 ක් වූ අහරු වෙක්පත් ශේෂය නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. මෙය දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂයක් වන අතර තොරතුරු සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය මත නිරවුල් කිරීම ප්‍රමාද වී ඇති බව.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජනවාරි 01 දිනට රු.506,433,222 ක් වූ ලැබිය යුතු සක්‍රීය ණය ශේෂයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අය වී තිබුණේ රු.9,120,436 ක් පමණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම ණය ශේෂ මත ලැබිය යුතු රු.216,582,478 ක ණය පොලියක් අයවීමට පැවතියද වර්ෂය තුළ ලැබී තිබුණේ රු.5,854,846 ක් පමණි. මෙම ණය අයකිරීම සඳහා අදාළ සමිති නිලධාරීන් කැඳවන ලද අතර එම නිලධාරීන් දක්වන ලද අදහස් මත හා ඉල්ලීම් මත ලබා දුන් ණය ප්‍රතිලේඛනගත කර ඇති බව.
- (ඈ) වර්ෂ 7 කට අධික කාලයක සිට පැවත එන විවිධ සමුපකාර සමිති සහ සංගම් වලට ලබා දී තිබුණු රු.160,802,292 ක් වූ ණය මුදල හා ඒ සඳහා වූ රු.87,099,974 ක පොලියෙන් කිසිදු මුදලක් අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ද කටයුතු කර නොතිබුණි. ණය ලබාදී ඇති සමිති වල නිලධාරීන් කැඳවා සාකච්ඡා කරන ලද අතර සී.ස කුරුණෑගල ආරෝග්‍යශාලා සමිතිය මගින් පමණක් යහපත් ප්‍රතිචාරයක් ද දක්වා ඇති බව.

-එම-

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
(අ) මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ විවිධ වගකීම් යටතේ දක්වා තිබූ අනිරීක්ෂිත අරමුදලට ගෙවිය යුතු රු.6,017,551 ක් වූ ශේෂය 1987 වර්ෂයේ සිට පැවත එන නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදීත් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙය දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂයක් වන අතර තොරතුරු සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය මත නිරවුල් කිරීම ප්‍රමාද වී ඇති බව.	ගෙවිය යුතු මුදල නිරවුල් කිරීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම .
(ආ) ගෙවිය යුතු වගකීම යටතේ ගිණුම් ශේෂ 04 ක එකතුව රු.834,392 ක ශේෂයන්ගෙන් ඇවර සමිති අයවීම් හා වැඩිපුර අයවීම් වසර 10 කට අධික කාලයක සිට පැවත එන ශේෂයක් වූ අතර, සමුපකාර අරමුදල බස්නාහිර පලාත හා ගිණුම් මාරු යන ශේෂ වසර 02 කට අධික කාලයක සිට නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙය දීර්ඝ කාලයක සිට පැවත එන ශේෂ වන අතර තොරතුරු සොයා ගැනීමේ අපහසුතාවය මත නිරවුල් කිරීම ප්‍රමාද වී ඇති බව හා බස්නාහිර පලාත් මගින් අය විය යුතු මුදල සම්බන්ධයෙන් ලිඛිත තහවුරු කිරීම් 2022.05.26 දිනැති ලිපිය මගින් ලැබී ඇති බව.	ගෙවිය යුතු මුදල නිරවුල් කිරීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම .

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.105,727,365 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ නැවත ප්‍රකාශිත ගිණුමට අනුව අතිරික්තය රු.165,413,611 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.59,686,246 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට පොළී ආදායම රු.36,177,803 කින් අඩුවීම හා වෙනත් වියදම් රු.22,804,176 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අතිරික්ත අරමුදලින් 2013 මැයි 07 දින ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාව වෙත රු.75,000,000 ක ණය මුදලක් ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.	2021 අගෝස්තු 05 දින පැවති රාජ්‍ය ගිණුම් කාරක සභාවේදී එම මුදල ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය සංස්ථාවෙන් අයකර ගැනීම සඳහා කැබිනට් පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරන ලෙස සමුපකාර සේවා, අලෙවි සංවර්ධන සහ පාරිභෝගික ආරක්ෂණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත උපදෙස් ලබා දී ඇති අතර, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව සකස් කර 2022.03.28 දින කැබිනට් අමාත්‍යාංශය වෙත යොමුකළ බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් වූ බව.	පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව ණය ලබා දීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම.
(i) 1973 සමුපකාර සමිති රීති මාලාවේ 44 (iii) ප්‍රකාරව සමුපකාර අතිරික්ත අරමුදලින් ණය ලබා දිය හැක්කේ සමුපකාර සමිති හා සංගම් සඳහා වුවත් පනතේ ප්‍රතිපාදන නොමැති ආයතනයක් වෙත ණය ලබා දී තිබුණි.	ඉහත පිලිතුර අදාළ වේ.	ණය ගිවිසුම ප්‍රකාරව ණය අයකර ගැනීමට ක්‍රියාකල යුතු වීම.
(ii) ණය ගිවිසුම් ප්‍රකාර සියයට 16 පොලී අනුපාතය මත වාරික 08 කින් ගෙවා නිම කිරීම සඳහා ණය මුදල ලබා දී තිබුණද ණය ආපසු ගෙවීමේ මූල්‍යමය ශක්‍යතාව පිළිබඳ කිසිදු සනාථන ලබාගැනීමක් සිදු කර නොතිබුණු අතර ණය ලබා දී වසර 09 ක් ගත වී තිබුණ ද ණය මුදල හා පොලී වල එකතුව වන රු.127,657,592 ක මුදල 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.		

(iii)	<p>ණය ගිවිසුමේ 2 ඡේදය ප්‍රකාරව ණය මුදල සම්බන්ධයෙන් ඇප සුරකුම් තබාගෙන ඇති අතර, මෙම ණය මුදල ගෙවා නිම කිරීමට අපොහොසත් වුවහොත් එම වත්කම් වලින් අයකර ගැනීමට හැකියාව ඇති බව ගිවිසුමේ 3 ඡේදයේ සඳහන් වුවද වසර 09 කට අධික කාලයක් ගත වී තිබුණද එම ණය අයකර ගැනීමට නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>ඉහත පිලිතුර අදාල වේ.</p> <p>ණය අයකර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වීම.</p>
-------	---	---

(ආ)	<p>ගාල්ල දිස්ත්‍රික් ආරෝග්‍යශාලා සමුපකාර සමිතිය සඳහා 2013 අප්‍රේල් මාසයේදී රු.50,000,000 ක ණය මුදලක් ලබා දී තිබූ අතර සමිතියේ ඉල්ලීම මත 2021 සැප්තැම්බර් 21 දින අරමුදල් කළමනාකරණ කමිටුව විසින් නව කොන්දේසි ඇතුළත් කරමින් ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කර තිබුණි. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ කමිටුවේ නිලධාරීන්ට ලබාදුන් පත්වීම් ලිපියට අනුව 1972 අංක 05 දරන සමුපකාර සමිති පනතේ 61 වන වගන්තිය යටතේ පනවන ලද 1973 සමුපකාර සමිති රීති මාලාවෙන් සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් වෙත පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාරව සමුපකාර කළමනාකරණ කමිටුව පත් කරන බව සඳහන් කර තිබුණ ද, රීති පැනවීමකින් හෝ සංශෝධනය කිරීමකින් තොරව කමිටුවක් වෙත බලතල පවරා තිබුණි.</p>	<p>සමුපකාර සමිති රීති මාලාවේ 43 (i) යටතේ දක්වා ඇත්තේ, විෂයභාර අමාත්‍යතුමාගේ යමිකිසි සාමාන්‍ය හෝ විශේෂ විදිවිධාන වලට යටත්ව සමුපකාර අරමුදල පරිපාලනය කළ යුත්තේ සමුපකාර සමිති රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා බවයි. ඒ අනුව සමුපකාර අරමුදල පරිපාලනය කිරීම සඳහා සකස් කරන ලද පරිපාලන ක්‍රමවේදයක් ලෙස, සමුපකාර සමිති රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින් අරමුදල් කළමනාකරණ කමිටුවක් පත්කර ඇති අතර සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් සහ සමිති රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා විසින් සිදුකරනු ලබන සියලු අරමුදල් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරනු ලබයි.</p>	<p>පනතේ කොන්දේසි හා සමිති රීතින් අනුව ක්‍රියාකිරීමට වගබලා ගත යුතු වීම.</p>
-----	---	--	--